

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНО ЗБАЛАНСОВАНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

О.А.Сіра, аспірант

Сумський державний університет, м. Суми

На жаль на сьогодні в Україні управління природокористуванням та охороною навколишнього природного середовища не забезпечує прийняття оптимальних рішень.

Структура народного господарства України формувалася без врахування об'єктивних потреб населення та екологічних можливостей її конкретних територій. Це є головним фактором, що спричиняє надмірне техногенне навантаження на навколишнє природне середовище.

Одним з підходів до вирішення завдання забезпечення збалансованого розвитку території повинен стати аналіз екологічної ситуації у регіонах з метою попередження передкризових і кризових явищ.

Модель розвитку держави згідно стратегії сталого розвитку повинна доповнюватися співвідношеннями, що описують екологічну ситуацію в окремих регіонах. Щоб розробити відповідну стратегію дій необхідно мати агреговані показники в цілому по державі, з врахуванням особливостей кожного регіону.

Економічна діяльність в регіоні має проходити в межах господарської ємності цього регіону. Метою управління збалансованим розвитком повинно стати зниження антропогенного навантаження на навколишнє середовище до прийняттого рівня.

Розміщення виробничих об'єктів має бути спрямоване на ліквідацію регіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку. Сьогодні екстенсивний шлях економічного розвитку активно руйнує основи життя природи. Надмірна концентрація потужних підприємств без аналізу господарської і екологічної ємності регіону призвела до екологічних збитків у багатьох регіонах України (зокрема, Донецька, Луганська, Дніпропетровська області, Прикарпаття тощо).

Лише комплексний підхід до управління природокористуванням та охороною навколишнього природного середовища, з урахуванням аналізу великої кількості даних забезпечить ефективне врегулювання еколого-економічних взаємодій. Необхідний підхід до управління сталим розвитком на принципі комплексності, щоб врахувати культурні та освітні, економічні та соціальні особливості окремих регіонів.

Необхідне збалансоване використання державного, регіонального та галузевого рівнів управління. Державний рівень здатний забезпечити оптимальне зростання національної економіки, але лише за умови орієнтації на регіональні властивості, забезпечення ефективної господарської діяльності з обов'язковим підтримання режимів раціонального природокористування і додержання встановлених екологічних обмежень на місцях. Галузевий рівень має бути спрямованим на використання передових досягнень в реалізації галузевого технологічного процесу.

Саме регіональний рівень адекватний проблемам охорони навколишнього середовища, без адекватних даних регіонального рівня не можливо одержати достовірну, таку, що реально має цінність, інформацію на макрорівні. Необхідна ув'язка показників регіонального та державного рівнів.

В багатьох випадках комплексний екологічно збалансований розвиток територій не забезпечується. Тут позначилися як загальні причини деформацій природоохоронної політики, так і більш конкретні причини, що мають загальне і регіональне значення, зокрема: залежність дотримання територіальних інтересів від відомчого централізованого фінансування; недооблік або пряма зневага територіальними соціально-екологічними інтересами з боку міністерств і відомств при розвитку виробництва; недостатня гласність під час обговорення перспективних планів розвитку промислових галузей території; недостатня кількість висококваліфікованих кадрів, здатних компетентно вирішувати проблеми екологічно збалансованого розвитку територіальних виробничих комплексів.

Важливою умовою досягнення збалансованого розвитку регіону є наукове обґрунтування оптимального сполучення галузевих виробництв, яке здатне забезпечити мінімізацію природоємності та максимізацію ефективності використання матеріально-енергетичних потоків. Концепція стійкого розвитку регіону повинна відображати реальну соціо-еколого-економічну ситуацію в регіоні та його специфіку. На основі цього розробляються пріоритетні напрямки стійкого розвитку регіону.